

Öncelikle Prof. Dr. Adem Yerinde ve Ar. Gör. Büşra Özdemir'i emek sarf edip böyle bir çalışma yaptıkları için tebrik ediyorum. Çalışma İbnü'l-Cezeri'nin dilci yönünü ortaya çıkarmak için en-Neşr isimli eserinin bir taraması olarak kıymeti haizdir. Ancak çalışmada bazen ilgili başlığa uygun örnek bulmada sıkıntı çekildiği ve bazı yerlerde aceleye gelip hataya düşüldüğü izlenimi edinilmiştir.

Bildiriye Kur'an'ın okunması ile birlikte hataların ortaya çıkması ve bu hataların önüne geçebilmek için de gramer kurallarının tespitine duyulan ihtiyaç konusundaki tarihi bilgilerle giriş yapılmıştır. Bu bilgilerden biri de bir ön kabul şeklinde kitaplarda yer alan "selika" konusudur ki bildiride buna "dil bilgisi hissi" adını verilerek temas edilmektedir. Ancak bu selikanın ne olduğu adı geçen kitaplarda da farklı açıklamalarla verilmektedir. Bir toplumda doğup o toplumun dilini edinen kişide bir dil zevkinin oluşması ve bu durumda doğruyu yanlıştan, güzel söyleyişi çirkinden ayırabilecek bir zevk sahibi olunması şeklindeki selikaya herhalde kimse itiraz etmez. Ancak bu selikanın Araplara doğuştan verilmiş olduğunu söyleyen kaynaklar bile bulunmaktadır.

Bildirinin üçüncü sayfasında "dini çoğulculuk" deyimi geçiyor ki sanırım dini çeşitlilik kastediliyor. Zira çoğulculuk dini çeşitliliği kültürel ve yönetsel olarak kabul etmek anlamında kullanılıyor.

Yine dördüncü sayfada "Arap dili grameri çalışmalarını başlatan olaylara ilgili daha pek çok rivayetten anlaşıldığına göre nahiv ilminin ortaya çıkışını hazırlayan sebeplerin başında Kur'an kıraatlerinde görülen hatalı okumalar gelmekteydi." deniyor ki bu ifadeden kıraatlerin hatalı okuyuş olarak kabul edildiği anlamı çıkıyor. Fakat malumdur ki "kıraatler" hatalı okuyuş biçimleri olarak kabul edilemez. Burada kıraat yerine okuma denmeliydi.

Altıncı sayfa dipnotta Sibeveyh'in dedesinin adı Kumbur diye geçiyor. Doğrusu Kanber olmalıydı.

Yine aynı sayfada "kıraat okumalarının" deniyor ki kıraatler şeklinde olmalıydı.

On beşinci sayfada "Arap dili gramerinde sema denince akla rivayet gelir. Ancak Kur'an ve hadis dışında bir rivayetin dikkate alınabilmesi için onun fesahatini yitirmemiş Arap kabileleri ve fusahanın şiir ve nesrinde dilin kullanımıyla ilgili olması şartı aranır." cümlesinin özellikle son kısmı anlaşılmıyor.

Yirminci sayfadaki "bağlam faktörü" pek alışık olmadığımız bir tamlama.

Yirmi birinci sayfada "Yine $\text{لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ الْلَّهَبِ}$ (Mesed 3) ve $\text{سَبَّحْتُمُ النَّارَ ذَاتَ لَهَبٍ}$ (Mürselat 31) âyetlerinde لَهَب isminin harekeli, $\text{تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ}$ (Mesed 1) âyetinde ise iki farklı şekilde okunması da âyet sonları arasındaki uyumla alakalıdır." biçiminde en-Neşr'den yapılan alıntı yanlış anlamaya yol açıyor. İlgili kısım alıntı yapılan kaynakta (Mesed 3) ve (Mürselat 31) âyetlerde kelimenin fethalı olarak "leheb" okunmasının âyet sonlarının uygun düşmesi gerekçesi ile ittifakla böyle okunduğu bilgisi verilmektedir.

Ayrıca (Mesed 1) ayetinde sadece İbn Kesir'in sakin olarak (lehb) diye okuduğundan bahsedilmekte ve fasıla uyumundan söz edilmemektedir.

Sayfa yirmi dörtte takdim ve tehir için verilen örnekler uygun düşmemiş.

Yine aynı sayfada (Bakara 217) ayetinde geçen (پرندد) kelimesinin idğamsız, aynı kelimenin (Maide 54) ayetinde (پرند) biçiminde idğamlı olmasının önceki surenin uzun olması dolayısıyla orada idğamsız geldiğine dair İbnü'l-Cezeri'den yapılan alıntı makul bir izah olarak gözükmemektedir.